

suit: *Dandum esse decretum editum sub Clemente VIII*, et ideo reposuit *negative*. Equidem deinde, reposita causa, S. C. mandavit ut poneretur in folio et sub die 17 Dec. rescripsit, ut Nuntius audiret regulares, sed ulteriorem causa non habuit progressum. Eadem S. C. de hoc articulo egit etiam in *Barchinonen.*, *Ordinationis*, 2 Oct. 1717; et proposito dubio: « An praelati regulares teneantur dirigere episcopo dioecetano litteras dimissorias quas concedunt religiosis suis subditis ad ordines suscipiendos, juxta tenorem et sub poenis decreti Clementis VIII, non obstante quacumque consuetudine »; S. C. reposuit: « Dilata, et episcopus, ut delegatus S. C., terminum sex mensium praefigat regularibus suae dioecesis ad deducendum jura sua in S. C. ». Sed neque de hac causa actum amplius fuit in eadem S. C. Igitur quousque aliter a S. C. decisum non fuerit, standum potius videtur relatae responsioni diei 21 Julii 1675; eo vel magis quod contra hanc consuetudinem graves militent rationes, quas vide apud Riganti, *l. c.*, n. 264 *sequ.*, et apud Card. Petra, *tom. IV*, pag. 364, n. 11 *sequ.*

928. Benedictus XIV, in cit. const. *Impositi*, decretum Clementinum confirmans ac declarans, decernit, ipso facto et absque alia declaratione, superiores, dantes dimissorias ad alienum episcopum pro ordinatione subditorum contra citatum decretum (et citra apostolicum privilegium), incurere poenas in eodem decreto statutas (1); episcopum vero ordinantem et ordinatum incidere in poenas quibus canones et apostolicae constitutiones plectunt promotionem clericalem ab episcopo alieno illicite factam; quas poenas vide n. 900 *sequ.* Honorante, *cap. XII*, not. II, censet superiores poenas decreti Clementini contrahere, etsi candidatus dimissus litteris dimissoriis non utatur, cum actus quoad superiorem fuerit completus. Haec doctrina cohaeret iis quae n. 872 diximus.

929. Ex alia autem parte episcopus monasterii nequit, non obstantibus dimissoriis superioris, regularem promovere, tum si est diversi ritus, juxta ea quae diximus n. 914

(1) Proinde cessavit quaestio utrum illae poenae essent latae vel ferendae sententiae; de qua Riganti, *l. c.*, n. 295 *sequ.*

sequ., quo in casu superior debet candidatum ad alium ejusdem ritus antistitem dimittere, tum si candidatus regularis positus in monasterio fuit *in fraudem* episcopi vere dioecetani. Quandonam haec fraus verificetur, colligitur ex sequentibus verbis Benedicti XIV in cit. const. *Impositi*: « Episcoporum cessabunt querelae quod superiores regulares ad eludendam decreti Clementini observantiam, advenientibus ordinationum temporibus, subditos suos domicilio moveant, eosdemque statim post susceptos ordines falsis de causis ad pristinum monasterium reverti jubeant; siquidem regulares hujusmodi agendi rationem (quam et alias in foro externo graviter vindicatam fuisse, et in posterum districte coercendam fore noverint), tum a probi viri honestate et fide alienam, tum etiam debitae erga sacros ecclesiarum antistites observantiae contrariam esse ipsi per se facile cognoscent, etc. ». Proinde fraus adest si superior, ad eludendam decreti Clementini observantiam, idest praecise ut candidatus promoveatur ab alieno episcopo, quia e. g. episcopus dioecetanus candidatum rejecit aut certe rejiciet tamquam inidoneum, aut quia superior mavult ipsum promoveri ab episcopo alieno etc., candidatum ponit in monasterio sito in alia dioecesi, statimque post receptos ordines falsis de causis ad pristinum monasterium reverti jubet.

930. At vero merito observat Honorante, *cap. XII*, not. II: « Fraus ad effectum ut superior incurere valeat poenas in decreto Clementino contentas, debet concludenter probari, cum ceteroquin praesumptio sit quod superiores regulares subditos suos ab uno monasterio removens et in alio collocantes, jure suo utantur, idque expleant ex justa et rationabili causa, nec in jure aliquid statutum est circa tempus quo regulares ordinandi morari debent in monasterio dioecesis episcopi ordinantis ad effectum ut de illius familia dici possit. Hinc cum alias in S. C. C. in una *Neapolitana*, 8 Aug. 1691, quaesitum fuisset per quantum tempus ordinandi commorari debeant in conventu dioecesis episcopi ordinantis ad hoc, ut dici possit de familia illius conventus, et an regulares per quatuor dies remoti a con-

ventibus Neapolitanis ante ordinationem, et ordinati ab aliis episcopis ubi morabantur, fuerint licite ordinati, S. C. reposuit: *Providebitur in casibus particularibus proponendis* ».

931. Cum huc usque determinaverimus episcopum proprium pro regularium ordinatione, remanet ut videamus quinam veniant nomine regularium in subjecta materia? Certe veniunt professi votorum solemnium, qui proprie et stricte regulares sunt. Item professi votorum simplicium post novitiatum in ordinibus cum votis solemnibus, sed ii pro prima tonsura et ordinibus minoribus tantum, ac donec in ordine permaneant. Id clare patet ex relatis n. 587.

Professi vero votorum simplicium in congregationibus religiosis cum votis simplicibus non veniunt in nostra materia nomine regularium. Hinc eadem S. C. die 6 Maii 1864, propositis dubiis: « 1° An et quomodo episcopus Tarvisinus admittere possit ad ordinationem sodales instituti Charitatis cum attestazione superioris domus declarantis eos domui addictos esse; vel potius necessariae sint dimissoriae vel testimoniales ad normam const. Innocentii XII incip. *Speculatores*? 2° An et quomodo idem dicendum sit de sodalibus jam promotis ad tonsuram vel minores ordines ab alio episcopo »? reposuit: « Ad 1um negative ad primam partem; affirmative ad secundam. Ad 2um affirmative in omnibus (1) ». Et multo minus regularium nomine intelliguntur novitii etiam in ordinibus religiosis cum votis solemnibus (2). Igitur professi votorum solemnium, ac quoad primam tonsuram et ordines minores professi votorum simplicium post novitiatum in ordinibus religiosis cum votis solemnibus, reguntur in materia ordinationis jure regularium; ceteri omnes jure saecularium.

932. Ita quidem de jure communi; quod tamen apostolica privilegia saepe moderantur. Nam ex indulto aposto-

(1) Lucidi, *De vis. sacr. lim.*, tom. II, pag. 603, n. 86; D'Annibale, in *Comm. const. Apostolicae Sedis*, n. 147, et *Summula etc.*, III, § 153, not. 11.

(2) Riganti, *l. c.*, n. 253; Barbosa, *De off. et pot. ep.*, p. II, alleg. VII, n. 31; Card. Petra, tom. I, pag. 338, n. 18 sequ.; S. Alph., VI, n. 765.

lico ordines religiosi cum votis solemnibus aliquando etiam professos votorum simplicium pro omnibus gradibus dimittere possunt ad episcopum dioecesanum, aut etiam (si ordo gaudet facultate *de quocumque*) ad quemcumque episcopum catholicum ejusdem ritus; e. g. Societas Jesu (n. 925). Pariter congregationes religiosas cum votis simplicibus saepe habent privilegium ut superiores domorum possint pro ordinatione professos dimittere, ad instar regularium, ad episcopum dioecesanum, aut etiam ad quemcumque episcopum. Nonnumquam istiusmodi privilegia a Sede Apostolica institutis regularibus concessa et novitios comprehendunt.

3° *De episcopo proprio pro ordinatione subditorum praelaturae inferioris.*

933. *Praelatus*, si vim nominis spectes, est ille qui praeest sive honore tantum, sive etiam jurisdictione ordinaria fori exterioris. Omissa praelatura mere honorifica, praelatus alius dicitur *superior*, nempe episcopus, archiepiscopus etc., alius *inferior*, nempe clericus qui non est episcopus et a Sede Apostolica obtinet jurisdictionem ordinariam fori exterioris majorem vel minorem, et variis nominibus appellatur *praepositus*, *archipresbyter*, *prior*, *abbas*, *archimandrita*, etc. Triplex autem est classis horum praelatorum inferiorum: alii sunt *vere nullius* (dioecesis), alii *quasi-nullius*, alii praelati inferiores *simpliciter* (1). Ad primam classem pertinent illi praelati inferiores qui habent jurisdictionem activam in clerum et populum alicujus loci, oppidive seu plurium; quae loca et oppida fuerint per Papam a dioecesi in qua erant, avulsa ac sejuncta, constituta separatim dioecesi quadam seu territorio cum omnimoda jurisdictione ordinaria, quasi episcopali, sub dicto inferiore praelato; qui *semi-episcopus* dicitur, quia caret potestate ordinis et

(1) De praelatis primae classis Conc. Trid. agit in *sess. XXIV, cap. IX, de ref.*; de praelatis alterius classis in *sess. XXIII, cap. X et XVIII, et sess. XXV, cap. XI, de ref.*; tandem de praelatis tertiae speciei in *sess. VII, cap. VIII et XIV, sess. XXIII, cap. XVIII, et sess. XXV, cap. III, IV, V, VIII, de ref.*

assimilatur in omnibus episcopo quoad potestatem jurisdictionis, ita ut praeter actus dependentes a potestate ordinis quam non habet, reliqua omnia quae episcopus facere potest in dioecesi, ille exerceat in sua jurisdictione. Ad alteram classem spectant illi praelati inferiores qui habent jurisdictionem in populum et clerum certi loci exempti a jurisdictione episcopi, sed sunt in dioecesi ac territorio episcopi a cujus dioecesi locus ille non dicitur avulsus ac abscissus. Tandem ad tertiam classem revocantur illi praelati inferiores qui praesunt quidem certo generi personarum intra ambitum alicujus ecclesiae vel monasterii degentium vel huic ecclesiae aut monasterio addictarum, et sunt exempti a jurisdictione episcopi, sed non habent, praeter dictas personas, ullum populum clericumve sibi subjectum. Tales sunt multi superiores regulares et etiam nonnullarum ecclesiarum praelati saeculares (1).

934. Jam vero nos in praesenti praescindimus a privilegiis abbatum in materia ordinationis, de quibus mox; et inquirimus quinam sit episcopus proprius pro ordinandis subditis alicujus praelaturae inferioris. Subditi autem heic intelliguntur tum regulares, juxta ea quae diximus n. 931 sequ., tum saeculares ratione originis, domicilii, beneficii, non autem ratione familiaritatis, ut patet.

935. Porro si praelatus non est caractere episcopali insignitus (qui casus est consuetus) sequentia statuenda sunt:

Pro promotione subditorum praelaturae primae classis, idest vere nullius dioecesis, proprius est episcopus vicinior, attendita inter ecclesiam cathedralem et ecclesiam praelatitiam distantia. Id patet ex Conc. Trid., sess. XXIII, cap. X, de ref., cum pluribus responsis S. C. C. quae nos referimus n. 947 sequ. Quod si aliquod foret dubium, quinam episcopus sit vicinior, S. C. C. delegare solet alium episcopum sine tamen praesudicio episcoporum contendentium, ut fecit in *Nullius*, mense Maii 1588. Ceterum distantiam inter ecclesiam cathedralem et praelatitiam putamus esse com-

(1) Card. Petra, tom. V, ad const. IV Callixti III, sect. I, n. 2 sequ.; Bouix, *De episcopo*, pars IV, cap. V, § I; Ben. XIV, *De syn.*, II, II, n. 2; D'Annibale, I, § 70, not. 17; Lucidi, *op. cit.*, tom. I, pag. 63, n. 26.

mensurandam juxta vias ordinarias, non autem juxta viam rectam, quia haec ultima commensuratio nimis foret onerosa.

At in territorio praelaturae vere nullius episcopum vicinior non posse exercere pontificalia sine consensu ipsius praelati, diximus n. 97.

936. Proinde si agitur de saecularibus, subditis praelato nullius, eos examinare et ordinare potest episcopus vicinior etiam sine dimissoriis et consensu praelati. Hinc S. C. C. in *Ordinis Coelest.*, 22 Febr. 1631, apud Giraldi, II, sect. 99, declaravit: « Licere episcopis vicinioribus ordines conferre subditis saecularibus abbatum et aliorum inferiorum etiam nullius dioecesis sine consensu eorum abbatum et aliorum inferiorum » (1). At episcopus vicinior indiget litteris testimonialibus praelati; quas tamen praelatum episcopo requirenti denegare non posse, pluries rescripsit S. C. C. apud Riganti, l. c., n. 249, et apud Pignatelli, tom. VIII, cons. LIX, n. 36. Pariter episcopus vicinior ejusve vicarius generalis et, sede vacante, capitulum et postea vicarius capitularis, habitis prius a praelato praedictis litteris testimonialibus, saecularibus praelaturae subditis, prius examinatis, dat litteras dimissorias pro ordinatione ab alieno episcopo recipienda. In his litteris inserendam esse clausulam: *Receptis prius litteris testimonialibus sui Ordinarii*, resolvit S. C. C. in *Nullius Altamurae*, 16 Mart. et 7 Apr. 1662. Tandem ab eodem episcopo viciniori aliisque, ut supra, dantur, audito tamen praelato, litterae testimoniales alienis subditis pro ordinatione ab alio episcopo recipienda; e. g. si alienus subditus in territorio praelaturae nullius per tale tempus moratus est, ut potuerit aliquod canonicum impedimentum contrahere. Ita S. C. C. in *Beneventana*, 17 Nov. 1605, et in *Anglonensi, Jurisdictionis*, 30 Jan. 1717, apud Giraldi, II, sect. 99.

937. Si vero agitur de regularibus, subditis praelato nullius, eos cum dimissoriis ejusdem praelati ordinat, praevio examine, episcopus vicinior, et non alius episcopus,

(1) Card. Petra, l. c., n. 68; Bouix, l. c., § II, quaest. 14.

nisi episcopus vicinior sit absens, aut ordinationem non sit habiturus futuro legitimo tempore, vel ipse praelatus nullius gaudeat facultate *a quocumque*, et servatis servandis. Paucis, de episcopo viciniori procedunt ea omnia quae de episcopo dioecesano quoad regularium ordinationem statuta sunt, ut expresse edixit S. C. C. die 20 *Julii* 1675 (n. 922).

938. Pro promotione subditorum aliarum praelaturarum secundae et tertiae classis proprius est episcopus dioecesanus, idest episcopus dioecesis in qua territorium praelaturae situm est, ut expresse statuit Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. X, de ref.* Hinc si agitur de subditis regularibus, eos cum dimissoriis praelati examinare et ordinare potest episcopus dioecesanus, et non alius episcopus, nisi in casibus saepius expositis. Si agitur de subditis saecularibus, episcopus dioecesanus potest eos examinare et ordinare, vel ad alienum episcopum dimittere, vel dare litteras testimoniales, praehabito praelati inferioris testimonio, ad instar parochi.

939. Quod si in casu aliquo extraordinario praelatus inferior est caractere episcopali insignitus, e. g. abbas abbatiae vere nullius S. Mauritii in Helvetia, in primis promovere profecto potest candidatos alienos ad se legitime dimissos, sicuti quilibet alius titularis episcopus. Praeterea promovere potest suos subditos, quibus dare potest litteras dimissorias (n. 865). Quoad alios suos subditos quibus dare nequit litteras dimissorias, eos promovere utique potest ex licentia episcopi vicinioris, non autem absque hac licentia (*cit. n. 865*). Abs re non erit heic recolere praelatum in casu, etsi episcopum, non posse ordinare suum familiarem, qui alia ratione eidem non subjiciatur, cum sit episcopus titularis (n. 847).

940. Ex dictis sequitur in casu rarissimo quo praelatus inferior caractere episcopali fulget, subditos praelaturae quibus praelatus potest dare dimissorias, habere duos episcopos proprios pro ordinatione, ipsum praelatum episcopum, et episcopum viciniorum vel dioecesanum. Si praelatus nequit aut nolit subditum ordinare, nec habet indultum *a quocumque*, candidatus ab episcopo dioecesano vel viciniori

promoveri debet jure regularium vel saecularium (1).

Huc usque de episcopo proprio pro ordinibus conferendis.

SCHOLION I

DE PRIVILEGIIS ABBATUM IN MATERIA ORDINATIONIS.

941. R. P. sicut potest concedere delegatam potestatem conferendi gradus aliquos clericales, ita elargiri potest ordinariam (n. 792). Haec potestas de facto data fuit ipso jure communi infra nonnullos limites abbatibus; de quo privilegio modo agendum est.

942. Abbas *saecularis*, qui scilicet habet beneficium saeculare, e. g. parochiam cum titulo abbatiae, vel ab Apostolica Sede habet monasterium in commendam, numquam obtinuit jure communi ullam potestatem ordinandi aut concedendi litteras dimissorias, et nec obtinet ex Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. X, de ref.* Necesse igitur est ut abbas saecularis hujusmodi privilegium directe a R. P. impetraverit post Tridentinum (2). Nonnullis abbatibus saecularibus hoc privilegium concessum fuisse, meminit Card. Petra, *comm. const. IV Callisti III, sect. II, n. 72 (tom. V, pag. 118-119)*.

943. Abbas autem *regularis* jure decretalium poterat conferre non quidem ordines majores, sed ordines minores ac primam tonsuram suis subditis non solum regularibus, idest solemniter professis, sed etiam saecularibus. Pro subditis regularibus id traditur in *cap. 11, De aetate etc.*, et *can. 1, dist. 69*, in Decreto; quamquam enim in *cit. cap. 11* sermo sit tantum de prima tonsura et lectoratu, tamen receptum est abbatem potuisse conferre etiam ostiariatum, quia est inferior ipso lectoratu, et etiam exorcistatum ac acolythatum ex consuetudine, quia est eadem ratio (3). Pro subditis vero saecularibus id constat ex *cap. 3, De privile-*

(1) Honorante, *cap. XII, not. II*; Fagnanus, *comm. cap. 18, De praescriptionibus, n. 16* ac alias.

(2) Honorante, *cap. XII, not. XVI*; Ben. XIV, *De syn., II, XI, n. 10*; Folium S. C. C. in *Lucana*, 14 Apr. 1725.

(3) Pirhing, *I, XI, n. 41*; Fagnanus, *comm. cit. cap. 11, n. 2*.

giis, in 6°, ubi Glossa, *v. quasi episcopalem*, addit abbatem posse clericare etiam pueros laicos suos subditos nec conversos nec convertendos. Hoc privilegium abbatum « s'explique d'une manière très vraisemblable par le trop grand éloignement où se trouvaient du siège épiscopal les moines retirés au fond des solitudes ; obligés d'ailleurs par les règles canoniques à nommer exclusivement à toutes les charges ecclésiastiques des titulaires consacrés par l'ordination, les évêques aimèrent mieux abandonner aux abbés les ordinations qui n'exigeaient pas nécessairement la consécration épiscopale ». Phillips, *tom. I*, § 38.

944. Conc. Trid., *sess. XXIII, cap. X, de ref.*, hoc abbatum privilegium limitavit his verbis : « Abbatibus ac aliis quibuscumque quantumvis exemptis non liceat in posterum, intra fines alicujus dioecesis existentibus, etiamsi nullius dioecesis vel exempti esse dicantur, cuiquam qui regularis subditus sibi non sit, tonsuram vel minores ordines conferre ; nec ipsi abbates et alii exempti aut collegia vel capitula quaecumque etiam ecclesiarum cathedralium litteras dimissorias aliquibus clericis saecularibus, ut ab aliis ordinentur, concedant, sed horum omnium ordinatio, servatis servandis quae in hujus sacrosanctae synodi decretis continentur, ad episcopos intra quorum dioecesis fines existant, pertineat ; non obstantibus quibuscumque privilegiis, praescriptionibus, aut consuetudinibus etiam immemorialibus... Concedentes autem dimissorias contra formam decreti ab officio et beneficio per annum sint ipso jure suspensi ».

945. Proinde post hoc Tridentinum decretum abbas non potest jure communi, sub poena ibidem statuta in fine, suis subditis saecularibus, et multo minus extraneis saecularibus cum dimissoriis, conferre primam tonsuram et minores ordines, nisi privilegium Apostolicum post Tridentinum expresse obtinuerit. De facto plures abbates vere nullius, quorum non paucos recenset Benedictus XIV, *De synodo, II, XI, n. 16*, hoc privilegium plus minusve latum a Sede Apostolica obtinuerunt. S. C. C. de mandato Clementis VIII declaravit, abbates qui possunt ex tali privilegio

conferre primam tonsuram et ordines subditis saecularibus, eo ipso posse eisdem dare dimissorias (*n. 865*) (1) ; quas tamen dirigere debent ad episcopum viciniorem vel episcopum dioecesanum pro diversis casibus (*n. 935, 938*) (2).

946. Porro citatum decretum Tridentinum comprehendere abbates qui non sunt vere nullius, evidens est, sepositis nonnullorum cavillationibus de quibus Fagnanus, *l. c.*, *n. 14 sequ.* At plures putaverunt decretum, cum loquatur de abbatibus *intra fines alicujus dioecesis existentibus, etiamsi nullius dioecesis vel exempti esse dicantur*, non comprehendere abbates vere nullius, qui habent territorium extra fines cujusque dioecesis, ac proinde hos abbates antiquum privilegium conservare. Honorante, *cap. XII, not. XVI*, refert pro hac sententia responsiones S. Rotae et S. C. EE. et RR., licet fateatur praxim Secretariae Tribunalis Cardinalis Vicarii in Urbe contrariam esse.

947. Haec sententia recepta non fuit ; et S. C. C. et S. Rota in posterioribus decisionibus pluries declaraverunt etiam abbates vere nullius includi in decreto Tridentino (3). Ad rem Card. Petra, *l. c.* : « Contraria semper fuit mens S. C. C., ut refert Fagnanus, in *cap. Significasti, n. 27, De officio archidiaconi*, quod scilicet procedat dicta prohibitio in omnibus praelatis inferioribus, cum discrimine, ut si sint in dioecesi alicujus, collatio ordinum et concessio dimissorialium pertineat ad episcopum talis dioecesis, sed si sit in dioecesi vere nullius, spectet ad viciniorem episcopum, ea ratione quia Concilii mens id importat, dum voluit eam facultatem auferre praelatis inferioribus, ac solis episcopis reservare, tanquam dependentem ab ordine episcopali, cujus actuum sunt incapaces praelati inferiores. Proinde dicta S. C. usque ab *an. 1602* ita declaravit, *tom. V Decret., fol. 66*, censuitque : *Facultatem ordinandi ad episcopum intra cujus*

(1) Croix, *VI, II, n. 2234*, apud S. Alph., *VI, n. 763*.

(2) Riganti, *l. c.*, *n. 250* ; Reiff., *I, XI, n. 132 sequ.* ; Phillips, *tom. I*, § 43.

(3) Phillips, *tom. I*, § 43 ; Fagnanus, *l. c.*, *n. 13 sequ.*, et in *comm. cap. 28, De rescriptis, n. 20* ; Ben. XIV, *De synodo, II, XI, n. 15* ; Giraldi, *II, sect. 99* ; S. Alph., *VI, n. 763*, qui censet contrariam opinionem non esse amplius probabilem ; Card. Petra, *l. c.*, *n. 67*.

diocesis fines abbatia consistit, pertinere; quod si intra nullius diocesis fines posita sit, ad viciniorem episcopum; vicinitatem autem ratione ecclesiae non territorii esse attendendam. Et in *Lamacen.*, tom. XI *Decret.*, fol. 69, iisdem verbis. Et in *Ordinis Coelestinorum*, 22 Febr. 1631, ibi: *Licere episcopis...* (vide hanc responsionem relata *n. 936*). Et in *Portugalliensi*, 7 Aug. 1649, secundo: *An iidem abbates, scilicet Cistercienses, possint ordines minores conferre seu litteras dimissoriales concedere subditis saecularibus*, respondit: *Negative et comprehendere hoc decretum alios abbates*, die 26 Jun. 1709 in *Lamacen.*, *Jurisdictionis*; et cum fuisset praetensum probare veri territorii nullius separationem, S. C. dedit remissoriales quoad reliquos actus, sed quoad ordines et dimissorias *stetit in decisis ut omnino obtinerent*, die 16 Dec. 1713, quia circa hoc jus nulla suffragari potest qualitas nullius, ne a viciniore episcopo concedantur, nulla praescriptio, neque quadragenaria cum titulo colorato, neque immemorabilis, sed requiritur privilegium apostolicum post Concilium speciale... Et eadem Rota id agnovit etiam antiquitus *Decis.* 204, *par.* 3, *coram Caputaquen.*, *Decis.* 85, *n.* 2, *coram Cavalerio*. Et in alia antiquiori declaratione S. C. C. in *Theatina*, die 20 Dec. 1614, *pag.* 145 *a ter.*, censuit: *... Litteras vero dimissoriales ad ordines suscipiendos, etiamsi praedicta abbatia probetur esse vere in statu nullius, nullatenus esse decernendas a rectore domus probationis Societatis Jesu Atriensis diocesis, cui dicta abbatia ut proponitur, unita est; verum hoc jus ex Tridentini Concilii decretis ad ipsum archiepiscopum pertinere.* Et novissime in *Theatina, Jurisdictionis*, 14 Dec. 1708, ... et plene in *Valven. seu Sulmonen.*, *Jurisdictionis super manutentione*, 2 Jul. 1714... et in *Nullius seu Carpen.*, 22 Apr. 1679, S. C. C. denegavit hoc jus abbati vere nullius, non obstante privilegio speciali obtento ante Concilium ac consuetudine, et fuit dictum supplicandum Summo Pontifici pro indulto, quod, ut dicitur, obtinuit.... Ita in *Nullius seu Tullen.*, *Jurisdictionis*, proposito dubio: *An jus concedendi litteras dimissoriales clericis Ecclesiae*

Capituli S. Deodati aliisque personis illius territorii quae promoventur ad ordines, competat Capitulo, seu potius episcopo Tullensi in casu etc., censuit S. C. C., 24 Aug. 1715: *Quoad primam partem negative, et quoad secundam dilata, et coadjuventur probationes juxta instructionem et interim per modum provisionis dentur dimissoriales a metropolitano Trevirensi.* Et ratio resolutionis fuit negative quoad Capitulum, quia nullo modo potuerat illi competere tale jus, etsi praepositus S. Deodati esset, ut praetendebatur, in vera qualitate nullius, quia hoc casu spectaret ad episcopum viciniorem, et sic nullo casu ad ipsum, eo quod deficiat privilegium apostolicum post Concilium. Cum vero dubitaretur an dicta praepositura esset intra fines diocesis Tullensis vel quis episcopus esset viciniore, ideo in hoc cecidit secunda pars rescripti pro cumulatione probationum; et ne interim retardaretur ordinatio, fuit commissa metropolitano. Et novissime in *Nullius seu Pritorien. et Policastren.*, pendente causa in Rota super qualitate vera nullius cum capitulo Basilicae S. Petri, proposito dubio in S. C. C.: *An etiamsi constaret de territorio separato, possit Capitulum S. Petri concedere dimissorias in casu etc.*, die 11 Jan. 1719, S. C. respondit: *negative.* Et in *Nullius seu Vesprimien.*, *Jurisdictionis*, propositis dubiis: 1° *An constet de omnimoda exemptione activa et passiva Praepositi et Ecclesiae B. Mariae Albae Realis, ejusque annexorum, tam quoad episcopum Vesprimiensem, quam quoad metropolitanum seu primum regni; Et quatenus affirmative: 2° An eidem Praeposito competat facultas concedendi dimissorias*; S. C. respondit ad primum: *affirmative* et ad secundum: *negative*, sub die 26 Mart. 1718; et sub die 17 Dec. *ejusd. an.* rescriptum fuit: *In decisis... ».*

948. Posita hac authentica interpretatione decreti Tridentini, dubitandum minime est, juxta prima verba decreti: *Abbatibus ac aliis quibuscumque*, et abbates vere nullius sub eodem comprehendi. Concilium verbis sequentibus quae objiciuntur, noluit limitare decretum ad *abbates intra fines alicujus diocesis consistentes, etiamsi nullius dioe-*

cesis vel exempti esse dicantur, sed hos abbates expresse recensere. Haec ex sensu obvio verborum Concilii aliquam videntur pati difficultatem: sed, posita interpretatione S. C. C., res extra dubium pro omnibus esse debet.

949. Relate vero ad subditos regulares Conc. Trid., *l. c.*, privilegium abbatum non immutavit. Proinde abbates hodie certe non possunt, sicut nec jure decretalium poterant, privilegio generali conferre subditis regularibus ordines majores. Diximus *privilegio generali*, quia nonnullos abbates obtinuisse a Sede Apostolica speciale privilegium conferendi saltem subdiaconatum, vide *n. 798*. Sed bene possunt illis, qui *regulares subditi sibi sunt*, ut ait Conc. Trid., conferre minores ordines ac primam tonsuram.

Regulares subditi, qui scilicet professionem solemnem emisissent, ut declaravit S. C. C. die 14 Maii 1689, apud Card. Petra, *tom. V, const. IX Pii II, n. 40*. Cum enim quaesitum fuisset, an abbas congregationis Cassinensis licite ordines minores contulisset oblato ejusdem congregationis, S. C. reposuit: *negative*: « quia non habuit oblatum illum pro subdito regulari, cum non professus fuerit tribus votis solemnibus, et Concilium praeservavit facultatem ordinandi ad subditos regulares ». Hinc non comprehenduntur novitii, quia non sunt neque subditi neque regulares (1); et ni fallimur, nec professi votorum simplicium post novitiatum ante professionem solemnem, qui non sunt regulares proprie loquendo, et verba privilegiorum quae nativum aliorum (in casu, episcoporum) jus restringunt, sunt strictae interpretationis.

Sibi; et ideo abbas nequit primam tonsuram et ordines conferre extraneis regularibus cum dimissoriis sui superioris, ut declaravit S. C. C. die 13 Nov. 1641, probante Urbano VIII (2).

In *cit. cap. 11, De aetate etc.*, dicitur abbatem posse ma-

(1) Barbosa, *De off. et pot. episcopi, Alleg. III, n. 2*; contra Pirhing, *I, XI, n. 43*; Engel, *n. 41*; S. Alph., *VI, n. 764*.

(2) Ben. XIV, *l. c., n. 12*; S. Alph., *VI, n. 763*. Anno 1572 eadem S. C. contrarium senserat eamque multi antiqui auctores secuti sunt, qui proinde in hac re derelinquendi sunt.

nus imponere *in proprio monasterio solummodo*; sed monasterium ibi sumitur pro abbacia, extra quam promotio foret valida sed illicita, nisi Ordinarii consensus accederet (1).

950. Ut vero abbas hoc privilegio fruatur, tria requiruntur: 1° Ut in officio maneat, cum hoc privilegium adnexum sit dignitati abbatiali; de qua re melius infra; 2° Ut sit sacerdos; 3° Ut sit benedictus ab episcopo, aut saltem benedictionem ab eo ter humiliter petierit infra annum a die electionis. Necessesse est ut haec duo ultima requisita breviter declarem.

951. Benedictio abbatis sacerdotis (nam abbas non sacerdos non benedicitur), improprie dicta consecratio, cum sacra chrismatis unctio non adhibeatur (2), primum consuetudine introducta est, et deinde jure etiam scripto praecipua ob quamdam congruitatem, ut abbas valeat exercere actus ordinis et spiritualitatis ac praeeminentiae pastoralis in monachos, ut benedicere, ordinare in minoribus, uti baculo et pontificalibus. Hinc Innocentius III in *cap. 11, De aetate etc.*, affirmat abbatum privilegium circa ordinationes subditorum « dummodo ipsis ab episcopo, secundum morem praeficiendorum abbatum, manus impositio facta noscatur et constet eum esse sacerdotem ». Porro ritus benedictionis abbatialis est in Pontificali Romano; quae datur ab episcopo dioecetano, si abbatia non est vere nullius, ab episcopo viciniore, si est vere nullius, et vacante sede dioecetana aut viciniore, a metropolitano. Ne vero ex episcoporum culpa aut negligentia damnum haberent, abbates Cistercienses obtinuerunt ab Alexandro III, in *cap. 1, De supplenda negligentia praelatorum*: « Ut si episcopus, tertio cum humilitate et devotione, sicut convenit, requisitus, substitutos abbates vestros benedicere forte renuerit, eisdem abbatibus liceat proprios monachos benedicere et alia quae ad hujusmodi officium pertinent exercere ». Ex his satis apparet jure communi abbatem nil posse circa subditorum ordinationes nisi fuerit sacerdos et benedictus ab episcopo

(1) Suarez, *De virtute et statu religionis, tit. II, cap. XXIX, n. 11*.

(2) Card. Petra, in *comm. const. IX Pii II, n. 1 sequ.* (*vol. V, pag. 308 sequ.*); Glossa, in *can. 12, q. 2, v. consecrandus*, in Decreto.

proprio, aut saltem benedictionem ter ab eo humiliter petierit. Deinde plura instituta religiosa obtinuerunt privilegia ut abbates possent benedici a quocumque antistite catholico, aut a Superioribus Generalibus etiam per regularem ab ipsis deputandum, aut ut abbates non indigerent benedictione pro exercendis actibus sibi propriis, ita ut semel electi haberentur pro benedictis (1).

952. Benedictus XIII in const. *Commissi*, 6 Maii 1725, rem melius determinavit. Nam praecepit abbatem infra annum a sua electione debere, sub poena suspensionis latae sententiae ab officio per annum, benedictionem juxta ritum Pontificalis Romani obtinere, vel saltem ter humiliter petere ab episcopo in cujus dioecesi est abbatia (2), aut a metropolitano. Subdit vero: « Quod ipsimet abbates electi, durante praefato termino ac interim, omnia munia abbatia libera et licite exercere possint et valeant ». Proinde clarum esse videtur abbatem debere infra annum a die suae electionis benedictionem obtinere aut saltem ter humiliter petere, secus post annum a die suae electionis caret omni privilegio abbatiali: at infra annum a die suae electionis, etiam non obtenta nec ter petita benedictione, gaudere privilegio abbatum. Praeterea statuitur in eadem constitutione abbatem semel benedictum non posse denuo benedici, etsi transferatur ad aliud monasterium etiam in alia dioecesi situm. Insuper citata constitutio ab hoc onere obtinendi et petendi benedictionem ab episcopo eximit tantum illos abbates qui a Sede Apostolica privilegium obtinuerunt ut a suis superioribus regularibus vel ab eorum praelatis delegatis benedictionem sumere possint, vel ut electi habeantur pro benedictis (3). Tandem vult constitutio ut episcopus pro hac benedictione nil recipiat, et solemnes pompae ac sumptus absint.

(1) Petra, l. c., n. 8 sequ.

(2) Si abbatia est vere nullius, benedictio petenda est ab episcopo viciniore, ut supra.

(3) Hoc privilegium apostolicum, ut scilicet abbas non benedictus explere possit omnes actus qui poni valent ab abbate benedicto, comprehendere etiam collationem ordinum, licet in rescripto non exprimitur, probat Card. Petra, l. c., n. 24 sequ.

953. Quaeritur utrum collatio primae tonsurae aut ordinum minorum facta extra privilegium supra explicatum sit tantum illicita, an etiam nulla. Si abbas hoc privilegium nunquam habuit, e. g. quia non est sacerdos, et nihilominus contulit primam tonsuram aut ordines minores, certum est hanc collationem esse irritam; et abbatem ordinantem esse irregularem ob exercitium potestatis ordinis episcopalis quam non habet, ordinatum vero, si in receptis ordinibus solemniter ministraverit, ob exercitium ordinis non suscepti. Quaestio igitur restringitur ad casum quo abbas hoc privilegium obtinuit, et extra limites illius primam tonsuram aut minores ordines contulit, sive quia contulit saecularibus, sive quia contulit regularibus non sibi subditis, sive tandem quia contulit, cessata dignitate abbatiali. In hoc ultimo casu nullitas ordinationis clarior est, cum privilegium dignitati abbatiali adhaereat; sed cardo questionis unus idemque est.

954. Nonnulli censent ordinationem in casu esse illicitam sed validam; quia, aiunt, privilegium abbatibus concessum est ad instar potestatis ordinis episcopalis, et tantum illius exercitium a jure est limitatum aut prohibitum. Hanc doctrinam tenuit ipsa S. C. C. ante Benedictum XIV: pluries enim interrogata, « illicitam quidem habuit, sed validam semper pronuntiavit ordinationem de qua disserimus. Etenim cum in causa *Conimbricen.*, 26 Junii 1655, quaesitum fuisset: *An abbates congregationis S. Bernardi et S. Benedicti conferre potuerint ordines minores regularibus sibi non subditis, nec non saecularibus etiam habentibus litteras dimissorias suorum superiorum*, respondit sane id fieri nequaquam potuisse, sed simul addidit *promotos ab illis non indigere alia collatione dictorum ordinum, sed absolute et rehabilitatione a SSmo obtinenda*, quod habetur lib. 19 *Decret.*, pag. 484. Similiter in causa *Panormitana*, *Collationis ordinum*, die 16 Martii 1647, disceptato articulo: *An ordines minores per abbatem regularem non benedictum collati non suis subditis sint validi, si abbas habeat privilegium illos suis subditis conferendi*, prodiit decisio alteri conformis, quae antea emanaverat in *Catanien.*,